

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Marty Hronové „Vyjednávání moci v procesu tetování“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2023, 48 s.

Marta Hronová si ve své bakalářské práci klade za cíl „porozumět tomu, jak mezi sebou vyjednávají aktéři v procesu tetování, jakým způsobem tatéři a jejich klienti využívají své moci a jaké aspekty je ovlivňují v jejich následné interakci“ (s. 13). Pro zodpovězení tohoto problému autorka zvolila empirický výzkum realizovaný etnografickou metodou.

Teoretické ukotvení práce sestává jednak z představení zkoumaného fenoménu, tj. současného tetování na „Západě“, a jednak z konceptualizace moci, jakožto primárního interpretačního rámce celé práce. V prvním případě je třeba ocenit, že se autorka nepouští do rozsáhlého popisu historie tetování nebo výčtu jeho potenciálních funkcí (jak je v podobných pracích častým nešvarem), ale s využitím pionýrské studie Clintona Sanderse a nedávné práce Adama McDadea uvažuje o tetování v kontextu soudobé „západní“ společnosti s důrazem na samotný proces realizace této praxe a vztah mezi tatérem a jeho klientem (s. 5-6, 9-10). Ačkoliv by tato část práce mohla být rozsáhlejší, adekvátně vymezuje autorčino výzkumné pole.

V druhém případě autorka vymezuje své chápání moci v interakcích mezi tatéry a jejich klienty s využitím typologie Františka Koukolíka. Je sice trochu s podivem, že namísto teorie z pera sociálního vědce zvolila typologii českého neuropatologa a popularizátora vědy, ale samotnou typologii představuje srozumitelně s cílem její následné aplikace na empirický materiál.

Metodologicky se autorka rozhodla pro etnografický výzkum, jehož postup včetně etických aspektů a vlastní situovanosti detailně popisuje na s. 11-17. Zde je třeba jednoznačně ocenit, že se autorka pustila do nesnadného etnografického výzkumu, navíc v terénu, který je háklivý na potenciální „krádež“ know-how, a že se jí výzkum podařilo úspěšně realizovat. Stejně tak je třeba ocenit, že se autorka nespokojila pouze s etnografickým výzkumem realizovaným zúčastněným pozorováním, neformálními rozhovory a autoetnografií, ale že se v okamžiku, kdy zjistila, jak zásadní význam má online komunikace, zaměřila i na analýzu sociálních médií. Nabízí se zde však otázka, nakolik charakter analyzovaného instagramového kanálu „nechci_tetování“, obsahující výlučně kritiku klientů tatéry, ovlivnil výsledky výzkumu. Jakkoliv kladně hodnotím i zapojení autoetnografie (s. 11-12), její výsledky jsou v práci využité velmi sporadicky a nepřináší žádný zásadnější vhled do zkoumaného problému. V tomto ohledu mohla autorka využít retrospekce a zohlednit své předchozí zkušenosti s vyjednáváním vlastních tetování (jichž má celou řadu) či se dokonce nemusela omezovat pouze na svou zkušenost klientky, ale mohla zapojit i svou dosavadní zkušenost tatérky. Výzkumný vzorek sestávající z 5-ti tatérek a jejich klientů považují za dostatečný i s ohledem na zařazení tatérky-začátečnice, jež nepůsobí v žádném studiu, a která představovala zajímavý protiklad zbylým, dobře etablovaným tatérkám. Skládal-li se však vzorek výhradně z tatérek, jak se tato skutečnost projevila ve výsledcích výzkumu? Poslední drobnou výtku mám k medailonkům informátorek (s. 18-19) prezentovaných v empirické části, které by spíše zapadaly do metodologie společně s vymezením zkoumaného terénu a výzkumného vzorku.

Jádro práce představují výsledky autorčina empirického šetření, které autorka rozdělila do dvou podkapitol, věnovaných perspektivě tatérek (s. 28-43) a klientů a klientek (s. 20-28). To, že se autorka nespokojila pouze s perspektivou tatérek, ale zaměřila se i na perspektivu klientů a klientek, jakkoliv jí to výzkum významně komplikovalo, je také hodné ocenění. Obě podkapitoly jsou systematicky strukturované a autorka svá tvrzení spolehlivě dokládá úryvky z terénních poznámek, případně výňatky z rozhovorů. Je tak škoda, že prezentovaná zjištění jsou v zásadě popisná a chybí jim hlubší interpretace. Ačkoliv se autorka pokouší na data aplikovat Koukolíkovu typologii moci, děje se tak spíše *pro forma*, aniž by došlo k rozkrytí nesených významů a

napomohlo tak porozumění zkoumaného problému. Jednou z možných cest by mohl být větší důraz na samotné pozorování na úkor výpovědí informátorek, z něhož práce čerpá nejvíce. Případně by bylo možné zaměřit se systematictěji na trajektorii vyjednávání jednotlivých tetování včetně online komunikace předcházející realizovanému pozorování (tj. požádat o záznam online komunikace či si nechat dosavadní komunikaci od tatérek převyprávět). Za škodu také považuji fakt, že autorka v empirické části nezohledňuje, co se děje po dotetování. Jakoby s poslední vytetovanou čarou vše skončilo. Práce se tak vůbec nezmiňuje o ošetření tetování, o focení výsledku ani o doporučení následné péče. A přitom to vše jsou situace s tetováním nedílně spjaté, při nichž dochází k vyjednávání a uplatňování moci. Škoda je to o to větší, že v teoretické části práce autorka všechny tyto děje tematizuje.

V relativně stručném závěru (s. 44-45) autorka shrnuje svá zjištění a zodpovídá výzkumné otázky. Ačkoliv se svá zjištění pokouší vztáhnout k teoretické literatuře, ani zde se nevymaňuje z popisnosti. Interpretace, jež by mohla být založená na systematictější syntéze zjištění, případně vyzdvižení potenciálních rozporů, tu absentuje. Přestože se tak práci daří rozkrýt, co ustanovuje moc jednotlivých aktérů v procesu vyjednávání tetování, nedaří se jí již čtenářům zprostředkovat porozumění tomu, jakou povahu moc jednotlivých aktérů má.

Po formální stránce práce nijak nevybočuje z běžné studentské produkce bakalářské úrovně. Množství překlepů, případně gramatických chyb není nijak alarmující. V obecné rovině autorka spolehlivě odkazuje na užité zdroje a adekvátně vede poznámkový aparát. U internetových odkazů sice nejsou uváděné správně všechny bibliografické údaje, ale to lze práci odpustit.

I přes zmiňované nedostatky se domnívám, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a autorka jí prokázala, že dokáže navrhnout a zrealizovat etnografický výzkum. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 11. 9. 2023

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.